

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

268. An Superior laicus, quando Clerici tenentur soluere gabellas, possit illos ad soluendum compellere? Et ex doctrina huius difficultatis infertur an iudex sæcularis possit punire Clericum non in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

num, Imolam & alios, quibus ego addo nouissimè Homobonum de Bonis in *consultat. cas. conscient. p. 2. resp. 111.* vbi sic ait. Quidquid sit de peccato, restitutionis obligatio obnoxius non est Clericus negotiator, nec vectigalia soluere tenetur, antequam ter ab Episcopo sit admonitus, cum ante admonitionem immunitatis priuilegium non amittat. Sic ille, & alij penes ipsum.

2. Non desinam etiam hic adnotare id quod idem Pereira *num. 36.* adducit pro excusatione Clericorum qui forsitan negotiantur, sic enim ait. Si Clericus in iudicio pulsaretur, plura allegare potest, quæ eum à culpa releuant, veluti negotiari potuisse ob tenues redditus, quibus familiam alere non poterat, vel quod ex industria propria (rebus melioratis, vel immutatis) luca negotiationis sibi prouenerunt; insuper se habere patrimonialia, quorum separatio fieri debet. Item quod maiorem partem bonorum negotiationi non exposuit, vel si omnia bona, hæc tamen non per se, sed per amicos & interpositas personas negotiationi exposuit; & ideo in his casibus docet Pereira Clericum minimè dici posse negotiatorem, vt priuilegio non gaudeat; sed aliqua ex his nimis laxa sunt.

RESOL. CCLXVIII.

An Superior laicus, quando Clerici tenentur soluere gabellas, possit illos ad soluendum compellere?

Et ex doctrina huius difficultatis inferatur, an iudex secularis possit punire Clericum non in persona quidem, sed in bonis, si falsum deposuerit coram eo? Ex p. 1. tract. 2. Ref. 42. alias 41.

Sup. hoc supra in Ref. fol. 266. §. Quod.

§. 1. Affirmatiuè respondet Salgado, vbi infra Mexia in *pragm. tax. p. mis. concl. 5. n. 23.* Laffarte de *gabellis*, c. 19. n. 84. & alij cum Coriolan. in *Bull. Cæn. excomm. 16. fol. mibi 945.* vbi ait, posse Clericos coram Iudice seculari contineri in censibus, & tributis: nam videntur potius res eorum, tanquam affectatæ, conueniri, quam personæ. Aliqui Iuriconsulti admittunt etiam hanc sententiam, dummodo Iudex laicus procedat contra bona, & non contra personam Clerici.

2. Sed contrariam sententiam, & meritò docet Anguiano in *tract. de legib. tom. 2. lib. 1. contr. 15. n. 14.* & *seq. Bartholomæus à S. Fausto in speculo Confess. disp. 33. q. 21.* vbi docet, quod, quando Clerici nolunt soluere collectam, seu aliam contributionem, quam tenentur soluere, Iudices Ecclesiastici debent illos ad soluendum compellere, & non seculares. Nec valet dicere, quod adest consuetudo in contrarium: quia dicta consuetudo est corruptela, & reprobata per Canones. Et licet in tali casu Iudex laicus non exerceat iurisdictionem in personam Clerici, sed solum in rem temporalem eius: tamen, quando onus est personale, quod soluitur ex rebus, est ratione personæ: vnde, sicut persona Clerici est priuilegiata; ita etiam & res Clerici priuilegiata erit: quia onus imponitur ratione personæ.

Sup. hoc supra in Ref. 66. §. Sed. & in Ref. 67. §. His. in fine, & in Refol.

3. Adde, quod, vt sæpius supra dictum est, ego non possum intelligere hanc distinctionem Iuriconsultorum, quam affert Ramirez in *tract. de lege regia*, §. 27. *num. 12.* & alij penes ipsum in *Glossa, lit. F.* cum Salgado de *protecl. regia, part. 4. cap. 14. n. 100.* *col. 2.* nempe, non posse Iudices laicos punire Clericos in persona, sed posse in eorum bonis: nam eo ipso, quod persona Clerici excepta est à laicali iurisdictione, exempta sunt etiam eius bona: nam, vt bene notat Suarez contra Regem Anglia, *lib. 4. cap. 24. n. 11.* bona

semper adhærent personæ ipsius Clerici, & ideo tunc dicitur persona perfectè, & integrè exempta, quando etiam eius bona exempta sunt. Neque facit ad rem, quod bona Clericorum sint temporalia, & quod respiciunt Clericum, non vt Clericum; sed vt Dominum temporalem, vel eiuem: quia ille non tantum exemptus est, vt Clericus, sed etiam vt ciuis, & simpliciter eius persona & consequenter etiam ea quæ illi accessoria sunt. Ita Suarez, Et in *cap. unico, de Cleric. coniug. in 6.* statuitur, quod persona Clerici non possit in rebus molestari, nè per vnam viam concedatur, quod per aliam denegatur.

4. Vnde non sunt audiendi, Angelus in *l. quoties in fin. C. de iudicis.* Federicus de Senis *conf. 88.* Lancelot, de *attent. 2. cap. 15. n. 67.* Aufferius de *reper. clem. 2. de officio Ord. n. 81.* Guillelmus de Benedictis in *c. Raymunius, verb. & vxorem. decis. 2. n. 142.* Cassaneus de *confuet. Burgund. rubr. 1. §. 5. n. 82.* Francisc. Marcus *decif. 215. n. 1. part. 1.* afferentes, posse Iudicem secularem punire Clericum, non in persona quidem, sed in bonis, si falsum deposuerit coram eo: licet aliqui Doctores Iuristæ existiment, in tali casu supradictum Clericum non solum in bonis, sed etiam in persona à Iudice laico puniri posse.

5. Sed hæc opinio est falsa; & illam reprobandam ex ipsius Iuriconsultis Afflictus *decif. 230.* Farinae. *tit. de Inquis. q. 8. num. 26.* Fachinus *lib. 9. controuers. c. 25.* Sardo *conf. 396. num. 27.* Decianus in *tract. crim. lib. 4. c. 9. n. 22.* & nouissimè Martha de *iuris d. p. 4. cent. 2. cas. 138. n. 9.* in *fin.* cum aliis.

RESOL. CCLXIX.

An iudex laicus possit exigere gabellas à colonis parciariis Religiosorum?

Et quid, si prædicti coloni Religiosorum factus collectos deserant de loco ad locum, aut alienent?

Et an coloni, seu affectuatores prædiorum Ecclesiasticorum non teneantur soluere gabellam vulgò dictam Diluxiuri? Ex part. 3. tr. 1. Ref. 19.

§. 1. Affirmatiuè non pauci respondent, sed mihi placet opinio Abbatis *lib. 1. consil. 9. n. 2. vers. ad secund. & in c. ex parte il. n. 4. & 5. de decimis* & aliorum quos adducit Menochius *lib. 2. de arbit. cas. 562. n. 46.* & ita hanc sententiam docet nouissimè Tamburinus de *Abbat. tom. 1. disp. 15. q. 21. n. 9.* vbi sic asserit. Notandum quod priuilegia hæc exemptionis à gabellis, datis, &c. cum sint realia, transeunt ad colonos eorumdem Regularium, quia eorum bona & prædia priuilegiata sunt, & exempta ab onere soluendi gabellas, & similia. Ita ille.

2. Idem etiam docet ex neotericis Peirinus *super priuileg. Minim. tom. 1. constit. 2. Iulij II. §. 33. n. 142.* Et hoc patet ex Bulla Pij V. in qua Summ. Pontifex eximit Fratres, Monachos, Moniales, ac alias Regulares personas, eorumque Monasteria, Cœnobîa, Cœuetus, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, nec non laboratores, colonos, arrendatarios, affectuarios, ac gestores, suorum negotiorum ab omnibus exactionibus, tam vrbani quam rustici, nec non datis, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impositionibus, oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, ac rā realibus, quam personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio trienniali, & augmento, ac focularibus, equorum taxis, militumque hospitij, &c. tam impositis, quam imponendis. Et hoc maxime procederet, quando colonus à principio fuisset pactus cum Ecclesia, quod vellet etiam immunitatem consequi pro parte sibi competente,

68. §. vlt. de in Refol. 63. §. 2. curiam in fine, & in Refol. 64. §. 2. paulo post in fine, & in Refol. 65. & in alijs eorum annot.

Sup. hoc & gnanter in duabus Refol. annos, præteritis & sup. in fine, Refol. 66.

Quod si sit in fine, & in Refol. 66.